

MINISTRIA E ARSIMIT DHE SHKENCËS

BYROJA E ZHVILLIMIT TË ARSIMIT

Programi mësimor

SHOQËRI

për klasën e II

Shkup, 2021

TË DHËNA ELEMENTARE PËR PROGRAMIN MËSIMOR

Lënda mësimore	Shoqëri
Lloji/kategoria e lëndës mësimore	I detyrueshëm
Klasa	II (e dytë)
Temat mësimore dhe programi mësimor	<ul style="list-style-type: none"> • Në shkollë • Në shtëpi • Vend i banuar
Numri i orëve	1 orë në javë/ 36 orë në vit
Pajisjet dhe mjetet	<ul style="list-style-type: none"> • Kompjuter, projektor, paisje digjitale: fotoaparati, telefon, TV, CD. • Video të dukurive natyrore (përmbajtje, tërmete, zjarre), festime - shtetërore dhe familjare, fotografi, ilustrime, revista, gazeta, libra, tekste etj. për të mbështetur përmbajtjen / aktivitetet në lidhje me temat. • Audio tinguj nga bubullima, tërmet, erë dhe fatkeqësi të tjera natyrore, tinguj nga muzika tradicionale, himni i Republikës së Maqedonisë së Veriut, këngë të Vitit të Ri, Krishtlindjes, këngët e Pashkëve, këngët e festave nga bashkësitë tjera etnike, etj. • Materialet e punës (plastelinë, shkumësa të ndryshme, letra me ngjyra, dekorime, materiale natyrore dhe artificiale - fije, tela, çanta, pëlhurë, balona, çarçafë, lule, fruta, degë, pambuk, ngjitës, gërrshërë, rruaza, gota dhe shishe plastike etj. .). • Shiriti kohor i ngjarjeve, procedurave, festimeve ... • Postera dhe mjete vizuale për rregullat e sjelljes, anëtarët e familjes - trangu familjar, festat, shtëpia, bashkësia e klasës, klasa, sjelljet e dhunshme dhe jo të dhunshme, trajtimi i pajisjeve, veshjet dhe ushqimet tradicionale, bukuria natyrore e vendbanimit dhe rrethinës. - male, lumenj, liqene etj. • Puzzle, tabela logjike, rekuizita: semafor, shenja stop, stetoskop etj., sende nga mjedisi, aparate shtëpiake, veshje tradicionale, uniforma pune, shenja trafiku, kryqëzim, automjete...

	<ul style="list-style-type: none"> Lodra për të mbështetur përmbajtjen/aktivitetet (loja Mos u zemëro burrë/grua, vegla kopshti, enë për higjienën personale dhe higjienën e shtëpisë, pajisje kuzhine, komplete për profesione - mjek, rrobaqepëse, parukiere, vegla artizanale etj., kubikë ndërtimi, shenja trafiku , kryqëzime, makina, kamionë, aeroplanë, etj.).
Normativi i kuadrit arsimor	Puna edukativo-arsimore në klasën e dytë mund të kryhet nga një person që ka titullin: <ul style="list-style-type: none"> Profesor i mësimit klasor, VII / 1 ose VI / 1 (sipas KMK-së) dhe 240 SETK; Pedagog i diplomuar, VII / 1 ose VI / 1 (sipas KMK-së) dhe 240 SETK.

LIDHSHMËRIA ME STANDARDET KOMBËTARE

Rezultatet e mësimi të paraqitura në programin mësimor shpiejnë drejt përvetësimit të kompetencave në vijim të përfshira në fushën e **Shoqërisë dhe kulturës demokratike** nga Standardet Kombëtare:

	<i>Nxënësi/nxënësja di dhe/ose mund:</i>
VI-A.2	të analizojë sjelljen e tij/saj për të përmirësuar veten, duke vendosur qëllime realiste dhe të arritshme për veprim aktiv në komunitet;
VI-A.3	të formulojë dhe argumentojë pikëpamjet e veta, të dëgjojë dhe analizojë pikëpamjet e njerëzve të tjerë dhe t'i trajtojë me respekt, edhe kur nuk pajtohet;
VI-A.5	të kuptojë dallimet ndërmjet njerëzve në çfarëdo baze (gjinia dhe përkatësia etnike, mosha, aftësitë, statusi shoqëror etj.);
VI-A.6	të njohë praninë e stereotipeve dhe paragjykimeve mes vetes dhe të tjerëve dhe të kundërshtojë diskriminimin;
VI-A.7	të njohë manifestimin e dhunës verbale dhe fizike në mjedisin e tyre, të perceptojë pasojat e dhunës dhe ta kundërshtojë atë;
VI-A.10	të mbrojë veten dhe të tjerët në situata krize dhe fatkeqësie natyrore;
VI-A.11	të zbatojë rregullat dhe rregulloret për pjesëmarrje të sigurt në komunikacion;
VI-A.13	të analizojë konceptin e të drejtave të njeriut dhe të drejtave të fëmijëve, të identifikojë rastet e shkeljes së të drejtave dhe të marrë masa për respektimin të tyre joselektiv;
VI-A.22	të identifikojë dhe respektojë të gjitha simbolet kombëtare të shtetit të Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe të manifestojë ndjenjën e përkatësisë ndaj shtetit.
	<i>Nxënësi/nxënësja kupton dhe pranon që:</i>
VI-B. 1	nuk duhet të diskriminojë në bazë të dallimeve ndërmjet njerëzve (gjinia dhe përkatësia etnike, mosha, aftësitë, statusi social, etj.);
VI-B. 2	të gjithë njerëzit, përfshirë fëmijët, kanë të drejtë të shprehin mendimet dhe pikëpamjet e tyre dhe të marrin pjesë në vendimmarrje në lidhje me nevojat dhe interesat e tyre;

VI-B. 8	çdo qytetar është i detyruar të respektojë ligjet, rregullat dhe rregulloret që rregullojnë sjelljen e njerëzve dhe funksionimin e institucioneve;
VI-B. 13	identiteti kombëtar, i cili buron nga përkatësia e shtetit të Republikës së Maqedonisë së Veriut, është komponent i rëndësishëm i identitetit të të gjithë qytetarëve të shtetit.

Programi mësimor përfshin gjithashtu kompetencat përkatëse në fushat e mëposhtme të Standardeve kombëtare:

Shkrim-leximi digjital, Zhvillimi personal dhe social, Teknikë, teknologji dhe sipërmarrësi dhe Shprehje artistike dhe kulturë.

<i>Nxënësi/nxënësja di dhe/ose mund:</i>	
IV-A.2	të vlerësojë se kur dhe në çfarë mënyre përdorimi i TIK-ut është i nevojshëm dhe efektiv për zgjidhjen e një detyre/problemi;
IV-A.5	të përcaktojë se çfarë informacioni i nevojitet atij/asaj, të gjejë, të zgjedhë dhe të shkarkojë të dhëna digjitale, informacione dhe përmbajtje;
V-A.3	të identifikojë përbërësit e ndryshëm të identitetit të vet që ndërtohet mbi bazën e përkatësisë në grupe të ndryshme shoqërore (p.sh.: identiteti gjinor, etnik dhe kombëtar) dhe rolet e ndryshme që ai ka në jetë (p.sh.: nxënës, djali / vajza);
V-A.4	t'i vlerësojë aftësitë dhe arritjet e tij/saj (përfshirë pikat e forta dhe të dobëta) dhe mbi atë bazë të përcaktojë përparësitë që do të mundësojnë zhvillimin dhe përparimin e tij/saj;
V-A.5	të njohë emocionet tek vetja dhe tek të tjerët, të perceptojë pasojat e reagimeve të veta emocionale në situata të ndryshme dhe të përdorë strategji të përshtatshme për përballimin e emocioneve;
V-A.6	të përcaktojë synime për të mësuar dhe për zhvillimin e vet dhe të punojë në tejkalimin e sfidave që dalin në rrugën drejt arritjes së tyre;
V-A.7	t'i përdor përvojat e veta për të lehtësuar mësimin dhe për të rregulluar sjelljen personale në të ardhmen;
V-A.8	të organizojë kohën e vet në atë mënyrë që t'i mundësojë të arrijë në mënyrë efikase dhe efektive qëllimet e vendosura dhe të kënaqë nevojat e veta;
V-A.9	të parashikojë pasojat e veprimeve të veta dhe të veprimeve të të tjerëve për veten dhe për të tjerët;
V-A.10	të zbatojë parimet etike në vlerësimin e së drejtës dhe të gabuarës në veprimet e veta dhe të tjerëve dhe të shfaqë tipare të virtytshme të karakterit (siç janë: ndershmëria, drejtësia, respekti, durimi, kujdesi, mirësjellja, mirënjohja, vendosmëria, guximi dhe vetëdisiplina);
V-A.13	të komunikojë me të tjerët dhe të paraqitet në mënyrë të përshtatshme për situatën;

V-A.14	të dëgjojë në mënyrë aktive dhe të reagojë në mënyrë të përshtatshme duke treguar ndjeshmëri dhe mirëkuptim për të tjerët dhe duke shprehur shqetësimet dhe nevojat e veta në mënyrë konstruktive;
V-A.15	të bashkëpunojë me të tjerët në arritjen e qëllimeve të përbashkëta duke ndarë pikëpamjet dhe nevojat e veta me të tjerët dhe duke marrë parasysh pikëpamjet dhe nevojat e të tjerëve;
V-A.17	të kërkojë informatë kthyesë dhe mbështetje për veten, por gjithashtu ta kthejë informatën në mënyrë konstruktive dhe mbështetëse në dobi të të tjerëve;
V-A.19	të propozojë, të shqyrtojë mundësi të ndryshme dhe të parashikojë pasojat në mënyrë që të nxjerrë konkluzione dhe të marrë vendime racionale;
VII-A.9	të marrë pjesë aktive në punën ekipore sipas rregullave të miratuara më parë dhe me respekt të vazhdueshëm për rolin dhe kontributin e të gjithë anëtarëve të ekipit;
VIII-A.7	të njohë dhe të shpjegojë se si monumentet kulturore ndryshojnë me kalimin e kohës dhe në kontekste të ndryshme.
<i>Nxënësi/nxënësjë kupton dhe pranon që:</i>	
IV-B.1	shkrim-leximi digjital është thelbësor për jetën e përditshme - lehtëson mësimin, jetën dhe punën, kontribuon në zgjerimin e komunikimit, krijimtarisë dhe inovacionit, ofron mundësi të ndryshme për argëtim;
V-B.1	kujdesi për trupin dhe aktiviteti i rregullt fizik është kusht i rëndësishëm për sigurimin e shëndetit fizik dhe mendor;
V-B.2	njohja e identitetit personal kontribuon në forcimin e vetëbesimit dhe zhvillimin e tij/saj personal;
V-B.3	arritjet dhe mirëqenia personale kryesisht varen nga puna që ai/ajo investon dhe rezultatet që ai/ajo arrin;
V-B.4	çdo veprim që ai/ajo ndërmerr ka pasoja për të dhe/ose mjedisin e tij/saj;
V-B.7	iniciativa, këmbëngulja, qëndrueshmëria dhe përgjegjësia janë të rëndësishme për zbatimin e detyrave, arritjen e qëllimeve dhe tejkalimin e sfidave në situatat e përditshme;
V-B.8	bashkëveprimi me të tjerët është i dyanshëm – siç ka të drejtë të kërkojë nga të tjerët që t'iamundësojnë atij/asaj të jetë i kënaqur me interesat dhe nevojat e tij/saj, ashtu edhe ai/ajo ka përgjegjësinë t'u japë hapësirë të tjerëve për të përmbushur interesat dhe nevojat e tyre;
V-B.9	kërkimi i informatave kthyesë dhe pranimi i kritikave konstruktive shpiejnë në përparimin personal në nivel individual dhe shoqëror;

VII-B.5	burimet nuk janë të pakufizuara dhe duhet të përdoren me përgjegjësi.
---------	---

REZULTATET E TË NXËNIT

<p>Tema: NË SHKOLLË Gjithsej: 15 orë</p>	
<p>Rezultatet e të nxënit Nxënësi/nxënësja do të jetë i aftë të:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. njeh dhe dallojë ambientet e shkollës, të emërojë kush punon në shkollë dhe të përshkruajë rolin (përgjegjësinë) e personelit të shkollës; 2. përshkruajë procedurën për zgjedhjen e udhëheqjes së klasës dhe organeve të saj dhe të shpjegojë rolin e klasës; 3. numërojë, përshkruajë dhe dallojë karakteristikat e dëshiruara të nxënësve; 4. numërojë, përshkruajë dhe dallojë karakteristikat e dëshiruara të nxënësve; 5. numërojë, përshkruajë dhe dallojë procedurat e sjelljes së dëshiruar dhe të padëshiruar të nxënësve. <p>Nxënësi/nxënësja do të:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. zhvillojë aftësitë e vendimmarrjes në grup; 2. zhvillojë ndërgjegjësim për respektimin e diversitetit bazuar në gjininë, gjuhën dhe mundësitë. 	
<p>Përmbajtjet (dhe konceptet)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Të punësuarit në shkollë (drejtor, pedagog, psikolog, punonjës social, defektolog, bibliotekar, higjienist) • Organizimi hapësinor në shkollë (klasë, zyrë, bibliotekë, tualet, kuzhinë, palestër, kabinet, oborr shkollë) • Klasa (kryetari, nënkryetari, organet e përhershme, organet e përkohshme) 	<p>Standardet për vlerësim</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tregon rolin e personelit të shkollës (mësues, drejtor, pedagog, psikolog, defektolog, bibliotekar, higjienist) dhe bën dallimin midis përgjegjësive të tyre. • Njeh dhe emërton ambientet dhe zyrat në shkollë - klasa, zyrën e drejtorit, pedagogut, psikologut dhe bashkëpunëtorëve të tjerë profesional, bibliotekën, kuzhinën, tualetet, sallën e sportit, oborrin e shkollës etj. • Përshkruan qëllimin e secilit prej ambienteve të shkollës. • Tregon rrugën nga klasa në palestrën, zyrat e bashkëpunëtorëve profesional, kuzhinën, tualetet, oborrin e shkollës. • Përshkruan procedurën për zgjedhjen e kryesisë së klasës dhe organeve të saj. <ul style="list-style-type: none"> • Shpjegon rolin e bashkësisë së klasës në përfaqësimin e interesave të nxënësve. • Numëron rregullat për vendimmarrjen në grup.

<ul style="list-style-type: none"> • Tiparet e dëshiruara të nxënësve (zelli, këmbëngulja, kurioziteti, përgjegjësia, ndershmëria, bashkëpunimi) 	<ul style="list-style-type: none"> • Tregon se cilat cilësi janë të rëndësishme për suksesin në shkollë (zelli, këmbëngulja, kurioziteti, përgjegjësia). • Shpjegon përse zelli, këmbëngulja, kurioziteti dhe përgjegjësia janë të rëndësishme për suksesin në shkollë. • Tregon se cilat cilësi janë të rëndësishme për bashkëpunimin me shokët e klasës (përgjegjësia, ndershmëria, bashkëpunimi). • Shpjegon përse puna me shokët e klasës është e rëndësishme për suksesin në shkollë. • Jep shembuj të sjelljeve që janë karakteristike për secilën nga tiparet.
<ul style="list-style-type: none"> • Sjellja në shkollë (komunikim jo i dhunshëm, respekt për dallimet, sjellje agresive, dhunë, fyerje, tallje) 	<ul style="list-style-type: none"> • Bën dallimin ndërmjet procedurave që janë karakteristike për komunikimin e dhunshëm dhe jo të dhunshëm. • Bën dallimin midis veprimeve që janë karakteristike për sjelljen agresive dhe jo agresive. • Jep shembuj të komunikimit të dhunshëm dhe jo të dhunshëm në shkollë. • Jep shembuj të sjelljes agresive dhe jo agresive në shkollë. • Bën dallimin ndërmjet veprimeve që tregojnë respekt dhe mungesë respekti për mendimin e të tjerëve në shkollë. • Njeh situatat e trajtimit të pabarabartë të djemve dhe vajzave në shkollë. • Njeh situatat që tregojnë respekt dhe mungesë respekti për njerëzit që flasin një gjuhë të ndryshme nga e tyre. • Njeh situatat që tregojnë respekt dhe mungesë respekti për nxënësit që kanë nevojë për ndihmë dhe mbështetje (për shembull: fëmijë në karrige me rrota, me shikim/dëgjim të dëmtuar, me njohuri të pamjaftueshme të gjuhës). • Jep shembuj të respektimit dhe mosrespektimit të dallimeve në kontekste të ndryshme.
<p>Shembuj të aktiviteteve</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nxënësit përmes lojërave me role simulojnë situata "Unë si mësues, pedagog, psikolog apo sekretar". Pas çdo situatë të simuluar, inicohet një diskutim për përgjegjësitë e punës të secilit prej profesioneve të përmendura. Pas përfundimit të diskutimit, secili nxënës ngjit një karton me emrin e profesionit në një tabelë ku shkruhet E VËSHTIRË dhe E LEHTË. Kartën e vendos në vendin ku mendon nëse ai profesion është i vështirë apo i lehtë dhe në të njëjtën kohë shpreh pse mendon kështu. • Nxënësit vihen në rolin e gazetarëve. Vizatojnë kartela në të cilat janë të shkruara profesionet e stafit të shkollës (drejtor/drejtoreshë, psikolog, defektolog, pedagog, pastrues/pastruese etj.). Secili grup nxjerr nga një ose dy karta dhe sipas profesioneve të marra nga kartat, përpilojnë pyetje për intervista me punonjësit e profesionit përkatës që i kanë në karta. Secili grup cakton një nxënës gazetar që do të kryejë 	

intervistën, një nxënës fotograf (i cili do të bëjë fotografi me një fotoaparatur digjital) dhe një nxënës asistent që do të shkruajë. Pas intervistës, secili grup prezanton para shokëve të klasës. Nxënësit vërejnë ngjashmëri dhe dallime mes profesioneve dhe shohin nevojën për to. Nga të dhënat e marra përpilohet një libër i përbashkët dhe i prezantohet stafit të shkollës.

- Plotësimi i veprimtarisë së mëparshme: Mësimdhënësi zgjedh disa karakteristika nga secili profesion dhe shton disa informacione të pasakta në përshkrimet e përgatitura më parë nga nxënësit. Nxënësit kanë për detyrë të njohin informacionin e rremë dhe të shpjegojnë pse ai është i pasaktë. Mësimdhënësi shpjegon nëpërmjet diskutimit se ndonjëherë ndodh që informacioni që na vjen është i gabuar ose jo mjaftueshëm i saktë. Zakonisht arrihet në përfundimin se është e nevojshme të verifikohet saktësia e informacionit përpara se t'i besohet.
- Nxënësit luajnë **Lojën Memorie**, ku me nga dy karta tregojnë profesione të ndryshme në shkollë dhe në ambientet ku ata punojnë. Nxënësi që nuk lidh dyshet do të largohet nga loja dhe do të ketë për detyrë të përshkruajë profesionin e treguar në karton me të cilin ka gabuar.
- Nxënësit vëzhgojnë të gjitha hapësirat e shkollës dhe diskutojnë qëllimin e tyre.
- Nxënësit, të ndarë në grupe të vogla, përdorin një celular ose fotoaparatur për të fotografuar ambientet (palestrën, zyrat e bashkëpunëtorëve, kuzhinë, tualete, oborr të shkollës) dhe përdorin fotografitë e tyre për të bërë një poster që tregon rrugën nga klasa drejt tyre.
- Nxënësit nëpërmjet diskutimit përcaktojnë rregullat e vendimmarrjes në grup lidhur me aktivitete dhe kërkesa të ndryshme (respektimi i mendimit të tjerëve, zbatimi i një stuhie idesh, votimi, arritja e konsensusit). Arsimtari shpjegon rolin e bashkësisë së klasës në përfaqësimin e interesave të nxënësve nëpërmjet një prezantimi vizual, duke theksuar rolin e kryetarit dhe anëtarëve të grupeve punuese.
- Nxënësit, të ndarë në grupe, kryejnë një anketë me shokët e klasës dhe personelin e shkollës se cilat tipare duhet t'i ketë kryetari i bashkësisë së klasës dhe ato që përsëriten tregohen në tabelë. Çdo nxënës shprehet se cili nga shokët e klasës zotëron të gjitha ose shumicën e tipareve në tabelë. Sipas udhëzimeve të marra nga mësimdhënësi, bëhet votimi i fshehtë për zgjedhjen e kryetarit.
- Mësimdhënësi lexon përshkrime të situatave kundërthënëse. Në njërin rast personazhi kryesor në njërin situatë është një nxënës që nuk është i zellshëm dhe nuk është këmbëngulës në kryerjen e detyrave shkollë dhe në tjetrin, një nxënës i zellshëm dhe këmbëngulës. Dy situatat e tjera kundërthënëse lidhen me një nxënës që është kurioz për të mësuar gjëra të reja, në krahasim me një nxënës që nuk është i interesuar për të. Dy situatat tjera kundërthënëse i referohen një nxënësi që është përgjegjës kur bëhet fjalë për kryerjen e përgjegjësive të shkollës, në krahasim me një nxënës që nuk është përgjegjës për të. Pas leximit të secilës prej dy situatave të kundërta, nxënësve u kërkohet të përmendin karakteristikat e nxënësve të shfaqura në të dyja situatat, të diskutojnë pasojat për suksesin e tyre në shkollë dhe të japin shembuj të veprimeve të tjera karakteristike për secilën nga këto karakteristika.
- Tre nxënësve u jepet detyrë të bëjnë sa më shumë karrige nga njëri skaj i klasës në tjetrin (mundësisht në korridorin përballë klasës) në një periudhë prej një (1) minute. Numërohet sa karrige janë transferuar gjithsej. Më pas të njëjtën detyrë e bëjnë paralelisht edhe tre nxënës të tjerë, por numërohen karriget që secili prej tyre i ka bartur njëri-tjetrit. Së bashku është konstatuar se grupi i parë ka transferuar më së shumti karrige sepse të tre kanë punuar së bashku. Diskutohet rreth pyetjeve: 1) Po sikur dikush në grup të mos vraponte gjatë bartjes së karrigeve, por të ecte ngadalë? A do ta konsideronim bashkëpunues dhe përgjegjës ndaj të tjerëve? 2) Po sikur dikush në grup t'i detyronte të tjerët të mbanin tre karrige, duke pretenduar se i dhemb këmba? A do ta konsiderojmë të ndershëm apo jo? Në fund, nxënësit japin shembuj të veprimeve të tjera karakteristike për secilën nga tiparet e renditura (bashkëpunim, përgjegjësi dhe ndershmëri). Diskutohet se si bashkëpunimi me shokët e klasës kontribuon në suksesin më të mirë të shkollës.

- Nxënësit ndahen në grupe të vogla. Secili grup krijon dhe realizon dramatizimin nëpërmjet të cilit tregohet komunikimi i dhunshëm (fyese/tallje me shokët e klasës duke përdorur fjalë fyese, shpikje pseudonimi, sharje). Pas prezantimeve në grup, diskutohet pse sjellja e shfaqur është e dhunshme dhe si ndikon në ndjenjat e nxënësit të cilit i drejtohet. Nxënësit citojnë shembuj të tjerë të komunikimit të dhunshëm në shkollë. Zakonisht arrihet në përfundimin se një sjellje e tillë duhet të shmanget.
- Nxënësve u jepet detyrë të përshkruajnë një videolojë ose të tregojnë një film që ka skena dhune. Disa nxënës interpretojnë disa nga skenat dhe pas shfaqjes, arsimtari i pyet se çfarë do të ndodhte nëse skena nuk do të ishte një shfaqje, një film apo një video lojë, por një e vërtetë. Nxënësit diskutojnë se pasojat në jetën reale janë të ndryshme nga pasojat në TV ose në një lojë video (për shembull, ndërsa në videolojëra, një personazh që vdes mund të "ringjallet" vetëm duke shtypur një buton, në realitet, nëse dikush na godet, mund të na lëndojë, të na bëjë të qajmë ose mund të kemi nevojë edhe për ndihmë mjekësore).
- Nxënësit, të ndarë në grupe, vizatojnë një strip (nga tre deri në katër skena) nëpërmjet së cilës tregojnë komunikim të dhunshëm që zgjidhet në mënyrë jo të dhunshme. Më poshtë është një prezantim dhe diskutim që dënon komunikimin e dhunshëm mes nxënësve.
- Nxënësit i përgjigjen një pyetësi me pohime që përfaqësojnë sjellje agresive ose jo agresive. Për çdo pohim, nxënësit përcaktojnë se çfarë sjellje paraqitet dhe bashkërisht diskutojnë saktësinë e përgjigjeve të dhëna.
- Nxënësit, të ndarë në grupe, konceptojnë dhe kryejnë dramatizim nëpërmjet të cilit shfaqet sjellje agresive. Gjysma e grupeve punojnë në sjellje agresive që synojnë shokët e klasës (pështymje, shtytje, goditje, shkulje, etj.), dhe gjysma tjetër në sjellje agresive që synojnë inventarin dhe objektet e tjera në klasë dhe shkollë (shkarravitje në mobilje, mure, postera dhe punime të ekspozuara, qitje e çantave të shpinës, grisja e fletoreve / librave, thyerja e degëve, shkatërrimi i koshave të plehrave). Pas prezantimeve në grup, diskutohet përse sjellja e shfaqur është agresive dhe çfarë bëmi sjell. Nxënësit japin shembuj të tjerë të sjelljes agresive në shkollë. Zakonisht arrihet në përfundimin se të gjithë nxënësit kanë përgjegjësi për të parandaluar një sjellje të tillë.
- Nxënësit ndjekin deklaratat për situatat në të cilat përshkruhen procedura për respektimin dhe mosrespektimin e mendimit të të tjerëve në shkollë dhe me ndihmën e kartonit jeshil dhe të kuq përcaktojnë se cilat janë situatat. Për çdo pohim, pasi heqin kartat, nxënësit japin një shpjegim për përgjigjen e dhënë.
- Loja **Pantomimë** përdoret për të gjetur aktivitete stereotipe gjinore. Dy djem dhe dy vajza janë zgjedhur për të përfaqësuar aktivitetet. Djemtë tërheqin njërin nga dy fletët: loja balet dhe këndimi në një kor, vajzat midis: loja futboll dhe bartja karrige. Pasi të jenë hamendësuar të gjitha aktivitetet, diskutohet: 1) ndarja e aktiviteteve "femërore" dhe "mashkullore" në shkollë dhe 2) si trajtojnë nxënësit një djalë që dëshiron të marrë pjesë në një aktivitet "femëror", pra një vajzë e cila dëshiron të marrë pjesë në aktivitetin "mashkullor". Kërkohen shembuj të aktiviteteve të tjera shkollë "femra" dhe "mashkull". Është konstatuar se një ndarje e tillë është e padrejtë sepse të gjithë duhet të inkurajohen të angazhohen në aktivitete të bazuara në interes e jo në gjini.
- Mësimdhënësi nis një diskutim me pyetjen: Çfarë do të thotë kur djalit i thuhet se vrapon si grua, dhe vajzës se vrapon si burrë, djalit që qan si grua dhe vajzës që ajo sillet si burrë. Pas përgjigjeve, mësuesi lëshon video prezantime të përgatitura paraprakisht në të cilat ai tregon skena në kundërshtim me stereotipin (për shembull, futbollistë që qajnë pas një ndeshje të humbur, gra të suksesshme karateiste). Nxënësit diskutojnë nëse kanë vënë re shprehje/përshkrime të tilla në disa nga programet dhe emisionet e tyre të preferuara që vijojnë. Ata arrijnë në përfundimin se vajzat dhe djemtë, si dhe burrat dhe gratë, mund të jenë njësoj të mirë në të gjitha fushat e jetës (p.sh. sport, arsim, art, gatim, etj.), pavarësisht nga rolet gjinore që u janë caktuar.

- Nxënësit ndjekin pohime rreth situatave në të cilat përshkruhen procedura për respektimin dhe mosrespektimin e nxënësve që flasin një gjuhë të ndryshme nga gjuha e tyre dhe me ndihmën e kartonit jeshil dhe të kuq përcaktojnë se cilat janë situatat. Për çdo pohim, pasi heqin kartat, nxënësit japin një shpjegim për përgjigjen e dhënë.
- Në ambient të hapur vendosen pengesa nga bangat dhe karriget. Një nxënësi me sy të lidhur i jepet detyra të kalojë nga njëri skaj i hapësirës në tjetrin pa e ndihmuar askush. (Ai pritët të hasë në pengesa dhe ta ketë të vështirë të vazhdojë në drejtimin e dëshiruar.) Një nxënës tjetër, gjithashtu me sy të lidhur, merr të njëjtën detyrë, por tani ka dy nxënës që i tregojnë se si të lëvizë për të shmangur pengesat. Një nxënës i tretë, gjithashtu me sy të lidhur, merr të njëjtën detyrë, por një nxënës e merr për dore dhe e çon në skajin tjetër të hapësirës. Nëpërmjet diskutimit, të tre situatat krahasohen për të përcaktuar se kur respektohet dhe ku nuk respektohet nxënësi që ka nevojë për ndihmë dhe mbështetje. Aktiviteti përdoret për të dhënë shembuj të situatave në shkollë kur tregohet mosrespektim ndaj shokëve të klasës në karrige me rrota, me shikim/dëgjim të dëmtuar, me njohuri të pamjaftueshme të gjuhës dhe tregohen shembuj veprimesh për të treguar respekt.

Tema: ***NË SHTËPI***

Gjithsej: **12 orë**

Rezultatet e të nxënit

Nxënësi/nxënësja do të jetë i/e aftë të:

1. njohë dhe emërtojë të gjithë anëtarët e familjes së gjerë dhe të kuptojë lidhjet farefisnore ndërmjet tyre;
2. rendisë dhe përshkruajë festat familjare dhe mënyrën e kremtimit të tyre;
3. njohë dhe dallojë dhomat në shtëpi sipas qëllimit dhe elementeve/pajisjeve themelore në to;
4. rendisë, përshkruajë dhe dallojë karakteristikat e dëshiruara të fëmijëve në shtëpi/familje;
5. shpjegojë mënyrën e mbrojtjes nga tërmeti, përmbytja, zjarri etj.

Nxënësi/nxënësja do të zhvillojë vetëdijen për:

6. respektin e ndërsjellë të anëtarëve të shtëpisë/familjes;
7. përdorimin e sigurt të pajisjeve shtëpiake;
8. veprimet e duhura në rast të fatkeqësive natyrore.

Përmbajtjet (dhe konceptet)	Standardet e vlerësimit
<ul style="list-style-type: none"> Familja më e gjerë dhe kremtime familjare; (familja e gjerë, festa familjare / kremtime: dasma, dita e emrit; të afërmit: gjyshja/gjyshi, halla, tezja/burri i hallës, burri i tezes, daja/gruaja e dajës, xhaxhai/gruaja e xhaxhait, kushërinjtë) ; 	<ul style="list-style-type: none"> Numëron anëtarët e familjes së gjerë dhe shpjegon lidhjet farefisnore ndërmjet tyre. Numëron rastet e festimit të festave familjare: dasma, festa, dita e emrit, ditëlindja. Përshkruan se si festohen festat familjare. Dallon veshjen e përditshme dhe atë festive. Bën dallimin mes tryezës së përditshme dhe asaj festive dhe mënyrës së sjelljes gjatë vaktit.
<ul style="list-style-type: none"> Dhoma, mobilje dhe pajisje elektronike shtëpiake; (kuzhinë, sallon, dhomë gjumi, dhomë ngrënie, dhomë për fëmijë, korridor, tualet, bodrum, garazh, sobë, frigorifer, TV, fshesë me korrent); 	<ul style="list-style-type: none"> Dallon dhomat në shtëpi sipas qëllimit. Tregon (në një vizatim/skicë) një shtëpi që ka kuzhinë, dhomë ndenjeje, dhomë gjumi, dhomë për fëmijë, tualet dhe korridor. Tregon elementet bazë të mobiljeve/pajisjeve që janë karakteristike për çdo dhomë të shtëpisë. Tregon (në një vizatim/skicë) elementet bazë të secilës prej dhomave në një shtëpi/apartament. Numëron pajisjet themelore shtëpiake dhe shpjegon qëllimin e tyre. Shpjegon se si të përdoren në mënyrë të sigurt pajisjet themelore shtëpiake.
<ul style="list-style-type: none"> Tiparet e dëshiruara të fëmijëve në shtëpi/familje (i përgjegjshëm / e përgjegjshme, i kujdesshëm /e kujdesshme, i rregullt / e rregullt, i zellshëm / e zellshme); 	<ul style="list-style-type: none"> Tregon se cilat cilësi janë të rëndësishme që fëmijët të kenë në shtëpi/familje (të përgjegjshëm, të kujdesshëm, të rregullt, punëtor). Shpjegon pse është e rëndësishme që fëmijët të jenë të përgjegjshëm, të kujdesshëm, të rregullt, të zellshëm në shtëpi/familje. Jep shembuj të sjelljeve që janë karakteristike për secilën prej veçorive (i përgjegjshëm/e përgjegjshme, i kujdesshëm/e kujdesshme, i rregullt/e rregullt, i zellshëm/e zellshme).
<ul style="list-style-type: none"> Mbrojtja nga fatkeqësitë natyrore (fatkeqësi natyrore, zjarr, përmytje, tërmet (dhélëkundje). 	<ul style="list-style-type: none"> Njih fatkeqësitë natyrore dhe emërton fatkeqësitë natyrore më të zakonshme (tërmet, përmytje dhe zjarr). Përshkruan se çfarë duhet bërë në rast tërmeti (dhélëkundje), përmytjeje apo zjarri.
Shembuj për aktivitete	
<ul style="list-style-type: none"> Nxënësve u tregohen fotografi të familjeve të gjera. Mësimdhënësi tregon lidhjen farefisnore të anëtarëve (shembull: vëllau i nënës), dhe nxënësit thonë si e quajnë atë (shembull: daja). Më pas aktivitetin e kthejnë - mësimdhënësi tregon në një foto tjetër se kush është p.sh. daja dhe nxënësit thonë se çfarë i afërmi është ai (p.sh.: vëllau i nënës). Mësimdhënësi në tabelë vë në dukje një poster me tekste të shkurtra të shkruara (mundësisht vargje) për: xhaxhain/gruaja e xhaxhait, daja/gruaja e dajës, halla/burri i hallës, tezja/burri i tezes, kushërinjtë. Vargjet janë me fjalë të hequra. Nxënësit, të ndarë në grupe të vogla, lexojnë vargjet dhe në rreshtat bosh shtojnë fjalët e dhura (të cilat i zgjedhin nga ato të ofruara). Diskutojnë për lidhjet familjare. Nxënësit 	

që kanë xhaxha, grua të xhaxhait, dajë, grua të dajës, hallë, burri i hallës, teze, burri i tezes, kushërinjë tregojnë diçka rreth tyre: si quhen, ku jetojnë etj.

- Nxënësit ndahen në katër grupe. Secilit grup i jepet detyrë të demonstrojë festimin e një prej festave të mëposhtme familjare: dasmë, festë, ditë emri, ditëlindje. Në këtë mënyrë, ata ndajnë rolet dhe përgjegjësitë gjatë përgatitjes së festës (kujdes që ndarja e roleve të mos mbështesë stereotipet gjinore). Nëpërmjet dramatizimit ata tregojnë se si priten të ftuarit, si shkon ceremonia dhe si përcillen të ftuarit. Së fundi, ata diskutojnë rastin e festimit të secilës prej festave të shfaqura.
- Nxënësit, të ndarë në grupe, marrin fotografi me lloje të ndryshme veshjesh (veshje sportive, pizhame, fustan, pantallona, këpucë, atlete, fustan solemn, këmishë, kravatë, xhup, etj.). Secili grup zgjedh ato foto që tregojnë rrobat e veshura në festa të ndryshme familjare. Diskutohet ndryshimi midis veshjes së përditshme dhe festive, si dhe dallimi midis veshjes së dasmës dhe festimeve të tjera familjare.
- Nxënësit, të ndarë në grupe, marrin foto me tavolinë të shtruar festive dhe foto me tryezë ditore. Në grupe të vogla, ata përcaktojnë se çfarë lloj ushqimi është në tryezën festive dhe çfarë lloji në tryezën e përditshme, duke theksuar dallimet midis të dyjave. Më pas diskutohet se si shërbehet ushqimi në raste të ndryshme. Arsimitari tregon sjelljen e duhur të të ngrënit (përtpjja me gojën mbyllur, gjatë përtpjjes nuk duhet folur, mënyra e përdorimit të takëmeve). Nxënësit simulojnë zbatimin e secilës prej rregullave.
- Nxënësit, të ndarë në grupe, marrin një numër të barabartë vizatimesh/fotografish me mobilje të ndryshme nga shtëpia dhe pesë kuti mbi të cilat janë shkruar emrat e dhomave të shtëpisë (dhomë ndenje, dhomë gjumi, kuzhinë, dhomë ngrënie, dhomë për fëmijë) . Nga një nxënës/nxënëse del, merr një fotografi dhe e vendos në kutinë përkatëse. Fituesi është grupi që do të zgjedhë me saktësi dhe shpejt mobiljet në shtëpi. Më pas secili grup merr një "dhomë" (shembull: një kuti me foto mobiljesh nga dhoma e ngrënies) dhe një nga një nxënës nga grupi merr një fotografi të kutisë dhe emërton mobiljet e vizatuara. Më pas nxënësit diskutojnë se për çfarë përdoren mobiljet, nga çfarë janë bërë dhe si duket, si dhe qëllimin e secilës prej dhomave.
- Nxënësit, të ndarë në grupe të vogla, marrin një zarf me fotot e pajisjeve në shtëpi. Ata vizatojnë figurat një nga një, emërtojnë pajisjen e shfaqur dhe thonë se për çfarë përdoret. Më pas diskutonjë për rregullat për përdorimin e tyre ekonomik dhe të sigurt (për shembull: dera e frigoriferit nuk mbahet e hapur, pllaka zierëse fiket pas përdorimit, televizori ndizet vetëm kur shikoni diçka, etj.).
- Mësimdhënësi organizon një lojë **Për dhe kundër** me pyetjen: Cila paisje në shtëpi është më e rëndësishme, soba apo frigoriferi? Nxënësit që kanë zgjedhur sobën qëndrojnë në njërin anë dhe të tjerët që kanë zgjedhur frigoriferin në anën tjetër. Ata shpjegojnë pse mendojnë kështu. Loja vazhdon për disa pajisje të tjera (TV dhe kompjuter). Më pas nxënësit mbrojnë anën e preferuar dhe në fund arrihet në përfundimin se të gjitha pajisjet në shtëpi kanë rolin e tyre në lehtësimin e përgjegjësive të përditshme të njerëzve.
- Nxënësit ndahen në katër grupe dhe secilit grup i jepet detyrë të shpjegojë se si sillen në shtëpi fëmijët që kanë ose nuk kanë një nga katër cilësitë e mëposhtme: të përgjegjshëm/të përgjegjshme, të kujdesshëm/të kujdesshme, të rregullt/të rregullta, të vlefshëm/ të vlefshme, kështu që do të përshkruajë: 1) si duket dhoma e fëmijës që është punëtor dhe si duket dhoma e fëmijës që është përtac, 2) si duket dollapi dhe tavolina e fëmijës që është i rregullt dhe si duket dhoma e fëmijës që nuk është i rregullt, 3) si e trajton fëmija kafshën shtëpiake kur kujdeset, dhe si kur e neglizhon atë dhe 4) si fëmija i kryen me përgjegjësi detyrimet në shtëpi (për shembull: mbyll një derë, lan tualet, fikën dritën kur shkon në shtrat) dhe si i shmang ato. Pasi grupet prezantojnë punën e bërë, secili nxënës zgjedh një nga veçoritë e renditura që ai/ajo e konsideron më të rëndësishmen dhe e tregon në vizatim.
- Mësimdhënësi paraqet situata nga fatkeqësitë natyrore si zjarr, përmytje, tërmet (dhëlëkundje) ku nxënësit identifikojnë dhe emërtojnë

situatën. Më pas mësimdhënësi tregon se çfarë duhet bërë në rast të secilës nga fatkeqësitë natyrore të numëruara dhe simulon situatat me nxënësit.

Tema: **VEND I BANUAR**

Gjithsej: **9 orë**

Rezultatet e të nxënit

Nxënësi/nxënësja do të jetë i/e aftë të:

1. dallojë fshatin dhe qytetin për nga madhësia dhe numri i banorëve, ndërtesat, veprimtaritë ekonomike, mënyrën e jetesës dhe komunikacionin;
2. zbatojë rregullat për lëvizjen e këmbësorëve dhe çiklistëve në situata të simuluar dhe të tregojë rregullat e sjelljes në autobus.

Nxënësi/nxënësja do të:

3. vlerësojë jetesën në një mjedis rural;
4. zhvillojë kulturën e komunikacionit.

Përmbajtjet (dhe konceptet)

Standardet për vlerësim

<ul style="list-style-type: none"> • Vend i banuar (vendbanim, fshat, qytet, spital, stacion policie, shërbimi zjarrfikës, qendër tregtare, bankë, teatër, muze) 	<ul style="list-style-type: none"> • Identifikon qytetin dhe fshatin nga fotografitë; • Bën dallimin midis fshatit dhe qytetit sipas madhësisë dhe numrit të banorëve; • Njih dhe përshkruan shtëpitë e fshatrave me oborr dhe objektet përcjellëse; • Njih dhe përshkruan shtëpitë dhe ndërtesat në qytete; • Njih dhe tregon objektet dhe institucionet karakteristike të qyteteve (spital, stacioni i policisë, shërbimi zjarrfikës, qendër tregtare, bankë, teatër, muze);
<ul style="list-style-type: none"> • Jeta në fshat dhe jeta në qytet • (bujqësi, ara, blegtori, fermë, industri, fabrikë, tregti, dyqan, qendër tregtare) 	<ul style="list-style-type: none"> • Tregon dhe përshkruan aktivitetet themelore ekonomike karakteristike të fshatrave (bujqësi dhe blegtori); • Tregon dhe përshkruan aktivitetet themelore ekonomike me të cilat qytetet ndryshojnë nga fshatrat (industri dhe tregti); • Tregon përparësitë e të jetuarit në një fshat (ajri i pastër, ushqime shtëpiake, afërsia me natyrën, afërsia me kafshët shtëpiake, hapësirë e lirë për lojë); • Tregon përfitimet e të jetuarit në qytet (afër spitalit, restorantet e disponueshme, dyqane të ndryshme, kënde lojërash speciale për fëmijë, banimi në një ndërtesë);
<ul style="list-style-type: none"> • Trafiku në një zonë të banuar • (rrugë, vendkalim për këmbësorë, trotuar, udhëkryq, korsi për biçikleta, bulevard, autobus, shenja dhe shenja plotësuese rrugore) 	<ul style="list-style-type: none"> • Zbaton rregullat e qarkullimit rrugor për lëvizjen e këmbësorëve në një situatë të simuluar ose të paraqitur nëpërmjet fotografisë; • Zbaton rregullat e qarkullimit rrugor për ecjen me biçikletë në një situatë të simuluar ose të paraqitur nëpërmjet fotografisë; • Jep shembuj të lëvizjes së sigurt dhe të pasigurt në komunikacion si këmbësor dhe çiklist. • Tregon rregullat për sjelljen e udhëtarëve në autobus;

- Tregon ndryshimin ndërmjet rrugëve dhe trafikut në qytet dhe fshat.

Shembuj të aktiviteteve

- Mësimdhënësi përgatit disa ilustrime të fshatrave (p.sh.: me ara/ kopshte përreth shtëpive, me stalla/ferma pranë shtëpive) dhe të qyteteve (me lagje ndërtesash, me shtëpi të ngjeshur në lagje, me rrokaqiej). Nxënësit, të ndarë në grupe, vizatojnë një ilustrim të cilin e analizojnë - identifikojnë nëse është pjesë e një qyteti apo një fshati dhe përshkruajnë objektet e paraqitura. Në fund të prezantimeve të të gjitha grupeve, ilustrimet vendosen në një vijë me dy skaje (më pak banorë – më shumë banorë) të vizatuar në tabelë. Nëpërmjet diskutimit ata konkludojnë për dallimin mes fshatrave dhe qyteteve sipas madhësisë dhe numrit të banorëve.
- Nxënësit ndahen në grupe dhe secili grup bën modelin e një prej ndërtesave dhe institucioneve karakteristike për qytetet (spital, stacion i policisë, shërbimi zjarrfikës, qendër tregtare, bankë, teatër, muze). Nga modelet e bëra të objekteve/ndërtesave (duke shënuar se cilin/ cilën objekt/ndërtesë përfaqëson) së bashku bëjnë një model të qytetit (vizatojnë rrugët ndërmjet tyre dhe vizatojnë gjëra të tjera sipas dëshirës së tyre). Pastaj ata diskutojnë për objektet - identifikojnë ato dhe tregojnë qëllimin e tyre.
- Nëpërmjet videoprezantimit prezantohen aktivitetet e ndryshme ekonomike (bujqësi, blegtori, industri dhe tregti), karakteristikat e tyre dhe marrëdhëniet ndërmjet tyre. Për shembull: shfaqet një video e titulluar **Rruga e bukës** ... (nga bujqësia / fusha, nëpërmjet industrisë / fabrikës, në tregti / dyqan), nëpërmjet së cilës nxënësit zbulojnë se për cilat aktivitete ekonomike bëhet fjalë, si janë të ndërlidhura dhe ku ato janë të përfaqësuara (në mjedis urban ose rural). Diskutohet lidhja mes fshatit dhe qytetit nëpërmjet aktiviteteve ekonomike.
- Mësimdhënësi përgatit fletë dhe në çdo fletë shënohet një përparësi e të jetuarit në fshat (ajri i pastër, ushqim shtëpiak, afërsia me natyrën, afërsia me kafshët shtëpiake, hapësirë e lirë për lojë), të jetuarit në qytet (afër spitalit. restorante në dispozicion, dyqane të ndryshme, kënde lojërash speciale për fëmijë, banim në një ndërtesë). Nxënësit ndahen në grupin FSHAT dhe në grupin QYTET sipas fletëve. Grupet dalin me një shpjegim pse ajo që shkruhet në fletëpalosjet "e tyre" është një avantazh për të jetuar në një qytet/fshat. Më pas grupet debatojnë - një nga një secili grup jep shpjegimin për fletën e votimit. Në fund, rëndom konstatohet se të jetosh në fshat ka edhe përparësi të mëdha.
- Mësimdhënësi paraqet para nxënësve nëpërmjet një videoprezantimi, me foto etj. (për shembull, <https://veloschools.mk/tag/aktivnosti-zavo-ucilnica/>) për lëvizjen e sigurt të këmbësorëve dhe çiklistëve. Nxënësit, nëpërmjet lojës, simulojnë situata për (mos) respektimin e rregullave të qarkullimit rrugor kur janë në rolin e këmbësorit dhe të biçiklistit, duke përdorur shenjat themelore të komunikacionit (shenja stop, shenja e kalimit të këmbësorëve, tabela e shkollës, kordia për biçikleta etj.) dhe semaforët, të cilët më parë i kanë bërë vetë.
- Nxënësit marrin ilustrime të situatave të ndryshme ku tregohen këmbësorët dhe çiklistët që ndjekin dhe nuk respektojnë rregullat e qarkullimit rrugor (në rrugë, trotuar, etj.). Nxënësit analizojnë situatat, zbulojnë procedura të pasigurta dhe ofrojnë zgjidhje të sigurt, si dhe procedura të sigurt, duke përmendur rregullin që është ndjekur. Mësimdhënësi u paraqet nxënësve (nëpërmjet video prezantimit, me foto etj.) lëvizjen e sigurt në komunikacion të këmbësorëve dhe çiklistëve. Nxënësit, nëpërmjet lojës, simulojnë situata për (mos) respektimin e rregullave të qarkullimit rrugor kur janë në rolin e këmbësorit dhe të biçiklistit, duke përdorur shenjat dhe shenjat plotësuese themelore të komunikacionit (shenja ndalese, shenja e kalimit të këmbësorëve, tabela e shkollës, kordia për biçikleta etj.) dhe semaforët, të cilët më parë i kanë bërë vetë. Nëpërmjet diskutimit, nxënësit japin shembuj të situatave të tjera të trafikut të sigurt dhe të pasigurt.
- Mësimdhënësi lexon një tekst që ilustron udhëtim me autobus në të cilin disa fëmijë sillen keq (për shembull: bërtasin, shtyjnë, mbahen për parmakët, mbështeten pas një dritareje, ulen në dy karrige). Pas shfaqjes së çdo sjelljeje të papërshtatshme, mësimdhënësi ndërpret leximin

dhe u kërkon nxënësve të identifikojnë çfarë ishte e papërshtatshme dhe të tregojnë se si duhet të sillen. Pasi japin shembuj nga përvoja e tyre gjatë hipjes në autobus, nxënësit së bashku ndjekin rregullat e sjelljes së udhëtarëve në autobus.

- Nxënësve u prezantohet një video që tregon rrugët dhe komunikacionin në disa fshatra të përmasave të ndryshme dhe rrugët, bulevardet dhe komunikacionin në disa qytete të madhësive të ndryshme. Në diskutim nxënësit vërejnë dallimet ndërmjet komunikacionit në qytet dhe fshat.

GJITHËPËRFSHIRJA, BARAZIA / NDJESHMËRIA GJINORE, NDËRKULTURA DHE INTEGRIMI NDËRLËNDOR

Mësimdhënësi siguron gjithëpërfshirjen duke i kyçur të gjithë nxënësit në të gjitha aktivitetet gjatë orës. Në këtë mënyrë, ai mundëson që çdo fëmijë të jetë i angazhuar në mënyrë konjitive dhe emocionale nëpërmjet përdorimit të qasjeve të përshtatshme në mësimdhënie (individualizimi, diferencimi, puna në ekip, mbështetja mes nxënësve). Gjatë punës me nxënësit me aftësi të kufizuara, zbatohet një plan arsimor individual (me rezultate të përshtatura të të mësuarit dhe standarde të vlerësimit) dhe çdo herë kur është e mundur përdoret mbështetje shtesë nga individë të tjerë (asistentë personalë dhe arsimorë, ndërmjetësues arsimorë, tutorë vullnetarë dhe profesionistë nga shkollat e qendrave të burimeve). Vëzhgon rregullisht të gjithë nxënësit, veçanërisht ata të grupeve të ndjeshme, në mënyrë që të jenë në gjendje të identifikojnë vështirësitë e mësimin në kohën e duhur, për t'i inkurajuar dhe mbështetur ata në arritjen e rezultateve në mësimnxënie.

Gjatë realizimit të aktiviteteve, mësimdhënësi trajton si djemtë ashtu edhe vajzat në mënyrë të barabartë, duke u kujdesur që të mos u caktojë atyre role stereotipike gjinore. Gjatë formimit të grupeve të punës, bëhet përpjekje për të siguruar ekuilibrin gjinor. Kur zgjedhin materiale shtesë në mësimdhënie, përdorin ilustrime dhe shembuj që janë të ndjeshëm në aspekt gjinor dhe etnik/kulturor dhe inkurajojnë barazinë gjinore, gjegjësisht promovojnë ndërkulturën.

Çdo herë kur është e mundur, mësimdhënësi përdor integrimin e temave/ përmbajtjeve/koncepteve gjatë planifikimit dhe zbatimit të mësimdhënies. Integrimi mundëson nxënësit të përfshijnë perspektivat e lëndëve të tjera mësimore në atë që mësojnë në këtë lëndë dhe të lidhin njohuritë nga fusha të ndryshme në një tërësi.

VLERËSIMI I ARRITJEVE TË NXËNËSVE

Për t'iu mundësuar nxënësve të arrijnë standardet e pritura të vlerësimit, mësimitdhënësi vazhdimisht vëzhgon aktivitetet e tyre gjatë mësimitdhënies dhe të mësuarit, gjithashtu mbledh informacione për përparimin e secilit nxënës. Informata kthyesë gojore jepet vazhdimisht dhe tregon nivelin e suksesit në realizimin e aktivitetit/detyrës dhe jep drejtime për përmirësim (vlerësim formativ). Ky komponent është pjesë integrale e planifikimit të mësimitdhënësve për mësimitdhënien dhe të mësuarit. Për këtë qëllim, mësimitdhënësi vëzhgon dhe vlerëson:

- përgjigjet me anë të të folurit për pyetjet e bëra nga mësimitdhënësi ose shokët/ shoqet e klasës;
- kontributi në aktivitetet grupore;
- përgjigjet e kuizeve që janë pjesë e mësimitdhënies;
- kontributin në nxjerjen e konkluzioneve;
- fletoret e punës;
- listat për evidencë, listat kontrolluese dhe shënimet anekdote të mësimitdhënësit;
- detyrat e shtëpisë;
- performanca praktike lidhur me standardet për vlerësim.

Pas përfundimit të mësimit të secilës temë, nxënësit marrin një notë përmbledhëse në formën e përshkrimit të standardeve të arritura të vlerësimit. Në bazë të ecurisë së bërë nëpërmjet teknikave dhe metodave në vlerësimin formativ, kryhet vlerësimi përmbledhës, i cili përshkruan arritjet e nxënësit.

Fillimi i zbatimit të programit mësimor	Viti 2022/2023
Institucioni/përfaqësues i programit	Byroja e Zhvillimit të Arsimit
Në pajtim me nenin 30 paragrafi (3) të Ligjit të Arsimit Fillor (Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut nr. 161/19 dhe 229/20) Ministria e Arsimit dhe Shkencës miratoi programin mësimor për lëndën <i>Shoqëri</i> për klasën e II.	Nr. _____ Data _____ <div style="text-align: right;"> Ministria e Arsimit dhe e Shkencës Milla Carovska _____ </div>